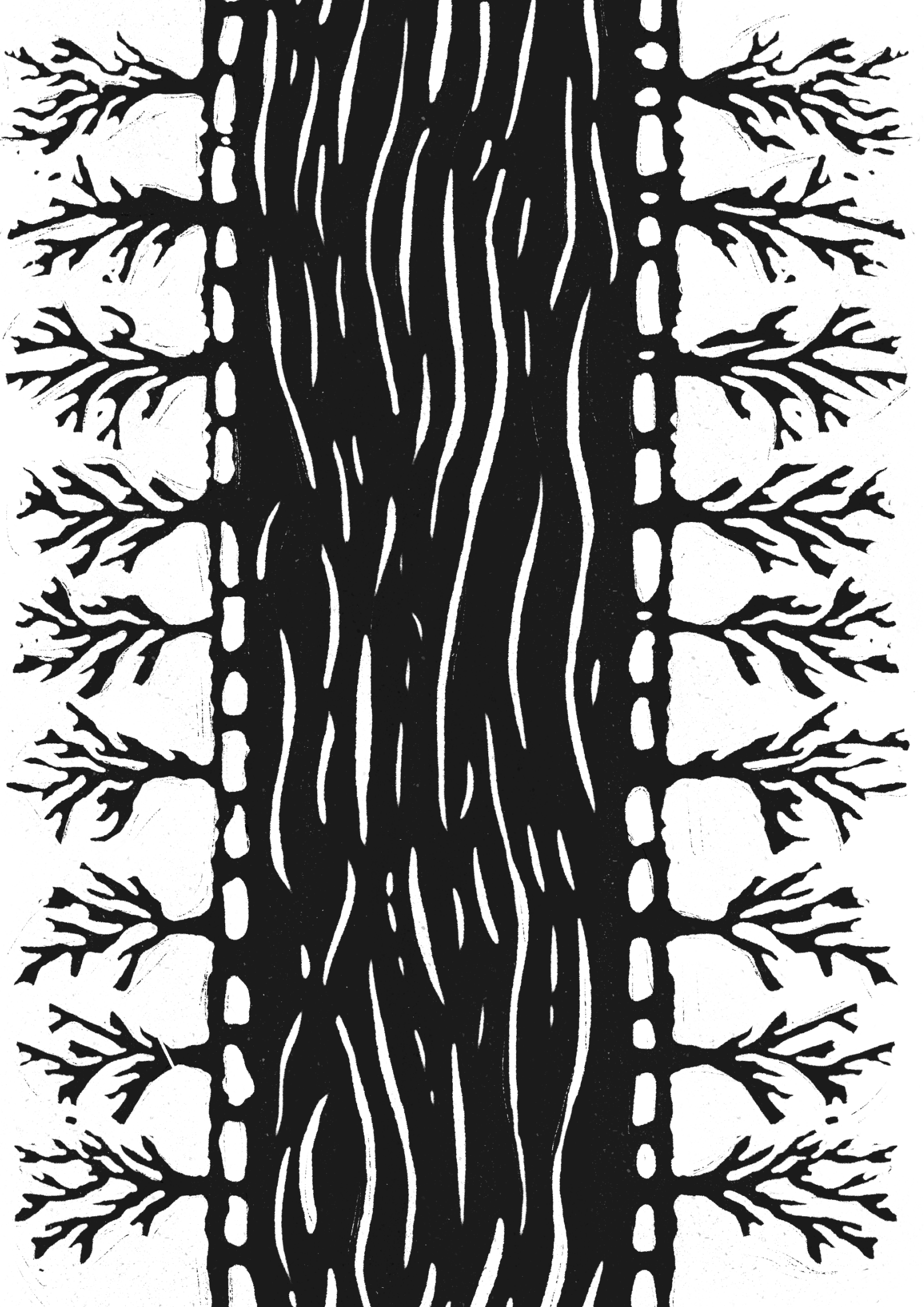

Beleidskader Cultuur 2040

Cultuur voor iedereen

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
HOOFDSTUK 1	
Samenvatting	5
HOOFDSTUK 2	
Inleiding	6
HOOFDSTUK 3	
Gemeentelijk cultuurbeleid	7
De drie waardenperspectieven van gemeentelijk cultuurbeleid	7
De economische waarde.....	7
Positief effect op economie	7
De rol van culturele voorzieningen voor het vestigingsklimaat.....	8
De culturele waarde.....	8
De creatieve cyclus.....	9
De maatschappelijke waarde	9
De culturele piramide.....	9
Positieve gezondheid van inwoners.....	10
Stimulans voor wederzijds begrip	10
Cultuureducatie.....	10
Cultuurparticipatie.....	10
HOOFDSTUK 4	
Portret van Weert	12
De economische waarde.....	12
De culturele waarde.....	13
Ambitie, ontwikkeling, (vrijwillige) inzet en samenwerking	13
De maatschappelijke waarde	14
Cultuureducatie.....	14
Cultuurparticipatie.....	14
Diversiteit in het cultureel programma	15

HOOFDSTUK 5

Doelen16

De economische waarde.....	16
Er is een aantrekkelijk cultureel voorzieningenniveau.....	16
Cultuur draagt bij aan een bruisend klimaat	16
Oefenruimten en experimenteerplekken	17
Cultuur is zichtbaar en vindbaar.....	17
De culturele waarde.....	17
Meer inwoners kunnen hun talent benutten	18
Er is een goede samenwerking in de cultuursector.....	18
Er is ruimte voor ontwikkeling en innovatie	18
De maatschappelijke waarde	19
Cultuureducatie draagt bij aan.....	19
Cultuureducatie bereikt meer jeugd en jongeren	19
Gezamenlijke amateurkunstbeoefening	19
Cultuurparticipatie.....	19
Iedereen kan meedoen	20
Er is diversiteit in het aanbod	20

HOOFDSTUK 6

Op weg naar 204022

Waar gaan we de komende jaren aan werken?	22
Binnen de economische waarde.....	22
Binnen de culturele waarde	22
Binnen de maatschappelijk waarde.....	22

HOOFDSTUK 7

Financieel kader24

Inzet structurele middelen.....	24
Cofinanciering.....	24

HOOFDSTUK 8

Bronnen.....25

Voorwoord

Het afgelopen jaar heb ik met enorm veel liefde en plezier de cultuurportefeuille mogen waarnemen voor mijn collega Suzanne Winters. Naast alle prachtige, inspirerende en ontroerende cultuurevenementen die ik heb bezocht, heb ik ook mogen bijdragen aan de ontwikkeling van het cultuurbeleid voor Weert. Met gepaste trots presenteer ik u het *Beleidskader Cultuur 2040 – Cultuur voor iedereen*. Dit document markeert een belangrijke stap in de ambitie om cultuur in onze gemeente sterker te verankeren en toekomstbestendig te maken.

Cultuur is de ziel van onze stad, de verbinding tussen heden en verleden, en de drijvende kracht achter ontmoeting, creativiteit en innovatie. Het biedt een middel waarmee mensen zich kunnen uiten, elkaar beter leren begrijpen en nieuwe inzichten kunnen opdoen. Een bruisend cultuurklimaat is niet alleen een verrijking voor de inwoners van Weert, maar een absolute voorwaarde voor een leefbare gemeenschap. Cultuur is geen 'Nice to have', maar essentieel voor een vitale samenleving waarin iedereen mee kan doen en zich thuis kan voelen.

Weert staat, zoals de illustratie van het kanaal op de kaft van dit document symboliseert, aan de vooravond van grootschalige veranderingen en dat vraagt om een helder kompas vanuit alle beleidsterreinen. Dit beleidskader biedt een koers voor cultuur in Weert, rekening houdend met onze dromen en ambities. Een koers die ons helpt voort te bouwen op de sterke basis die we al hebben, terwijl we ruimte creëren voor nieuwe initiatieven en vernieuwing.

Met dit kader zetten we in op het stimuleren en faciliteren van ieders talent, een inclusief cultuuraanbod en duurzame samenwerking. Wij willen niet alleen inspireren, maar ook het goede voorbeeld geven, als overheid en als gemeenschap. Het stimuleren van (jong) talent speelt hierin een belangrijke rol. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de illustraties in dit document, gemaakt door de jonge getalenteerde Weerter kunstenaar Sterre Pagie. Met haar werk laten we zien hoe opdrachtgeverschap binnen de cultuursector talent een podium kan bieden en de mogelijkheid geeft om zich verder te ontwikkelen.

Ik wil alle betrokkenen bedanken die hebben bijgedragen aan het tot stand komen van dit beleidskader. Van culturele instellingen tot inwoners, van makers tot beleidsmakers: dit document is een resultaat van jullie ideeën, inzichten en toewijding.

We varen volle kracht vooruit, met cultuur als krachtige verbindende factor in een stad die groeit en steeds diverser wordt. Samen bouwen we aan een Weert waarin cultuur voor iedereen toegankelijk is, waarin talent tot bloei komt en waarin onze eigenheid wordt geëtaleerd en gevierd. Doe jij mee?

Met hartelijke groet,

Michèle Ferrière
Wethouder Cultuur

HOOFDSTUK 1

Samenvatting

Dit Beleidskader Cultuur 2040 'Cultuur voor iedereen' is opgesteld als vervolg op het cultuurbeleid 'Cultuurroute 2024'. Het cultuurbeleid wordt vastgesteld voor vijftien jaar en loopt van 2025 tot en met 2040. Daarmee biedt de gemeente de cultuursector een perspectief op lange termijn. Het beleidskader is opgebouwd uit vier onderdelen: de context waartoe het cultuurbeleid zich verhoudt, de huidige stand van zaken inclusief sterktes maar ook ontwikkelpunten en de gemeentelijke visie en doelen waar we de komende jaren aan werken.

We lichten toe hoe we naar gemeentelijk cultuurbeleid kijken en leggen de waarde van cultuur uit. Dit doen we aan de hand van drie perspectieven: economisch, cultureel en maatschappelijk. Daarnaast geven we een globaal beeld van de huidige stand van zaken binnen de cultuursector in Weert. Hierbij baseren we ons op een participatietraject en op onderzoek. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in bijgevoegd informatiedocument. In het beleidskader maken we inzichtelijk hoe we naar de toekomst kijken, geformuleerd in een aantal doelen.

We bouwen de komende beleidsperiode verder aan een sterk cultureel klimaat met aandacht voor talentontwikkeling, cultuureducatie en cultuurparticipatie. Cultuur wordt gezien als middel om de aantrekkelijkheid van de gemeente Weert te vergroten. Dit doen we door zowel grote voorzieningen zoals het theater en de bibliotheek als kleinschalige activiteiten en evenementen te faciliteren en te ondersteunen. Er is aandacht voor het versterken van de culturele infrastructuur en het stimuleren van nieuwe initiatieven. Cultuureducatie en cultuurparticipatie zijn belangrijk voor de ontwikkeling van inwoners en het bevorderen van een inclusieve samenleving.

We streven naar het behoud van een aantrekkelijk cultureel voorzieningenniveau, levendigheid in de wijken en dorpen, een vitale binnenstad en voldoende oefenruimten en presenteerplekken. Bij grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen, zoals het Beekstraatkwartier, worden culturele voorzieningen meegenomen in de planvorming. We stimuleren culturele organisaties om gezamenlijk de zichtbaarheid en vindbaarheid van culturele activiteiten te verbeteren. We pleiten voor talentontwikkeling en voor het structureel aanstellen van een cultuurcoördinator die de verbinding legt tussen het culturele veld, onze inwoners en de gemeente. Ruimte voor nieuwe initiatieven blijft behouden, zodat de cultuursector dynamisch blijft en meebeweegt met ontwikkelingen in de samenleving. Dit is ook belangrijk voor gezamenlijke cultuurbeoefening, zoals in verenigingsverband. Om alle inwoners toegang te geven tot cultuur stimuleren we cultuureducatie in het onderwijs en cultuurparticipatie voor bestaande én nieuwe doelgroepen. In relatie tot de verwachte groei van de gemeente vinden we diversiteit in het culturele aanbod belangrijk.

Vervolgens geven we een doorkijkje naar welke resultaten en activiteiten gaan bijdragen aan de gestelde doelen. Deze resultaten en activiteiten worden in de loop van deze beleidsperiode verder uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's.

Een samenvatting van de financiële vertaling van dit beleidskader is dat we de structurele budgetten voor cultuur binnen de gemeentebegroting willen behouden en indexeren. Nieuw is dat we structureel extra middelen vragen voor aanjagende en verbindende functies in de culturele sector. Hiermee faciliteren we een cultureel klimaat waarin alle inwoners dezelfde ontwikkelkansen krijgen en betrokken worden bij de samenleving.

HOOFDSTUK 2

Inleiding

Voor u ligt het *Beleidskader Cultuur 2040 'Cultuur voor iedereen'* van de gemeente Weert. Om te komen tot een nieuw beleidskader voor cultuur is vooraf een informatiedocument opgesteld. Dit informatiedocument schetst een beeld van de culturele sector in Weert. In samenspraak met het culturele veld is er inzichtelijk gemaakt wat goed gaat en wat er beter kan. Het informatiedocument is een momentopname en bevat feitelijke informatie over hoe het culturele leven er in de gemeente voor staat. De informatie uit dit stuk is benut bij de totstandkoming van dit beleidskader. Het informatiedocument is als bijlage bijgevoegd.

Het beleidskader *'Cultuur voor iedereen'* bevat een visie, maatschappelijke effecten en doelen: wat willen we met dit beleid bereiken? Verdere uitwerking ervan vindt plaats in uitvoeringsplannen. Hierin maken we concreet welke resultaten we willen bereiken, welke activiteiten daarvoor worden ingezet, hoe we de middelen verdelen en wat de uitgangspunten zijn voor subsidieverstrekking. Het beleidskader geeft perspectief op de lange termijn met een looptijd van 2025 tot 2040. De uitvoeringsplannen kennen een kortere doorlooptijd. Het eerste uitvoeringsplan wordt na vaststelling van voorliggend beleidskader ontwikkeld en vervolgens vastgesteld door het college.

Met dit beleidskader stellen we een visie vast die richting geeft aan de amateur- en professionele kunsten, de professionele instellingen en de creatieve industrie. Dit beleidskader behandelt echter niet kunst in de openbare ruimte, want daarvoor is een afzonderlijk beleidsplan vastgesteld. Voor archeologie, (immaterieel) erfgoed en monumenten wordt ook een afzonderlijk beleidskader opgesteld.

Cultuurbeleid staat niet op zichzelf. Cultuur heeft raakvlakken met onder andere het economisch en sociaal domein, (preventief) jeugdbeleid, de ruimtelijke agenda, toerisme en recreatie, erfgoed, onderwijs en sport. Er is daarom vanuit verschillende domeinen binnen de gemeente meegedacht. De meedenkkraft van buiten de gemeente is geleverd door de culturele sector in de volle breedte, aangevuld met een aantal jongeren en andere specifieke doelgroepen zoals vertegenwoordigd in de Participatieraad Sociaal Domein en een afvaardiging van nieuwe inwoners.

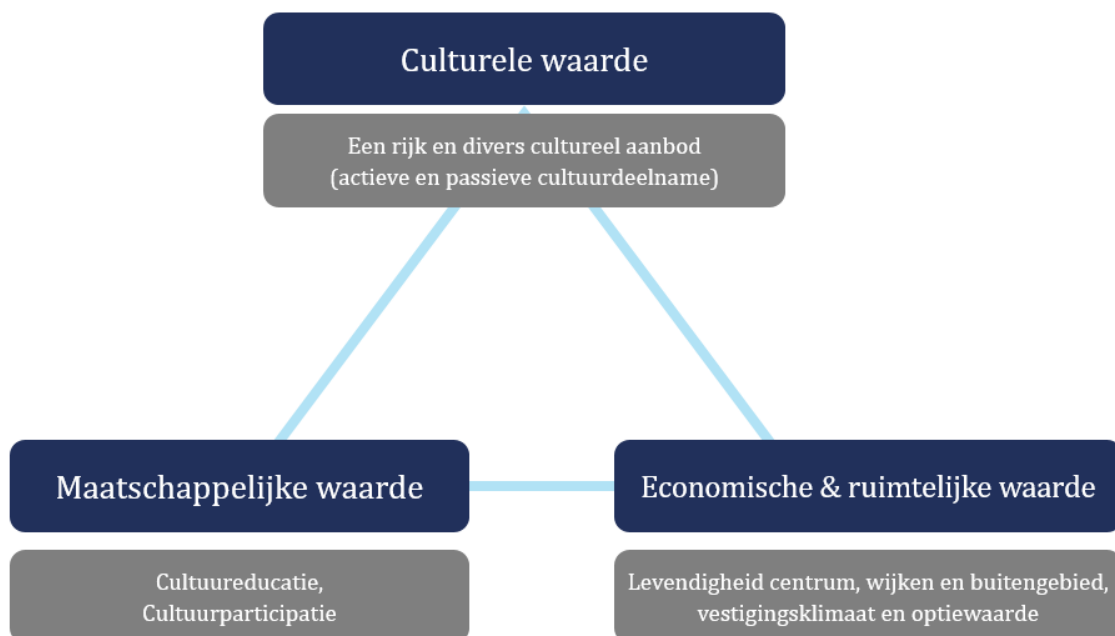
HOOFDSTUK 3

Gemeentelijk cultuurbeleid

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we naar gemeentelijk cultuurbeleid kijken. We staan stil bij de verschillende waarden van cultuur en brengen de culturele cyclus in kaart die de basis is van het lokaal cultureel ecosysteem.

De drie waardenperspectieven van gemeentelijk cultuurbeleid

De waarde van kunst en cultuur kan worden belicht vanuit drie perspectieven: economisch, cultureel en maatschappelijk. Voor de overheid en dus ook een lokale overheid als de gemeente Weert zijn alle drie de perspectieven belangrijk. Deze perspectieven kunnen zonder elkaar niet bestaan. Zij leveren samen een belangrijke bijdrage aan brede welvaart en leefbaarheid. Dit beleidskader is daarom opgesteld vanuit deze drie waardenperspectieven. (Berenschot, z.j.)

De economische waarde

Economisch gezien vergroot cultuur de aantrekkingskracht van steden door levendigheid en een gevarieerd aanbod. Dit trekt nieuwe inwoners aan en stimuleert de lokale economie. Culturele voorzieningen en activiteiten dragen bij aan een bruisende gemeente en hogere vastgoedwaarden. Ze bieden inspiratie die ook innovatie in andere sectoren stimuleert en versterken de identiteit van de stad en haar inwoners.

Uit de onderzoeken van Atlas voor Gemeenten blijkt dat mensen graag wonen in een stedelijke omgeving vanwege zowel het culturele aanbod als de nabijheid van natuurgebieden, om zodoende te profiteren van allerlei vormen van cultureel aanbod en van mogelijkheden om te recreëren (Atlas Research, 2023).

Positief effect op economie

Uit het artikel 'Stad en Land' (Teulings, 2010) blijkt dat de culturele sector een positief effect heeft op de economie door diverse factoren. Creatieve bedrijven en instellingen voegen ook waarde toe

over de grenzen van hun eigen sector heen. De creatieve sector is een broedplaats voor ideeën en de ontwikkelde concepten kunnen dienen als katalysator voor innovatie (Veen, 2020).

Het artikel 'Satellietrekening cultuur en media 2018' (CBS, 2021) benadrukt dat de cultuur- en mediasector een aanzienlijke economische waarde heeft voor Nederland. De sector draagt bij aan 3,4% van het bruto binnenlands product (bbp). Wat neerkomt op een toegevoegde waarde van 26,5 miljard euro.

De sector draagt bij aan de aantrekkelijkheid van steden door een breed scala aan voorzieningen. Het leidt tot hogere huizenprijzen in stedelijke gebieden, wat inkomsten genereert voor lokale overheden. Bovendien profiteren steden met een geconcentreerd en gespecialiseerd voorzieningenaanbod economisch doordat ze aantrekkelijker zijn voor bewoners en bezoekers. De culturele sector stimuleert economische groei en welvaart, draagt bij aan een aantrekkelijke leefomgeving en genereert financiële voordelen.

Het multipliereffect is een economisch concept waarbij een evenement of investering in cultuur leidt tot een grotere totale economische groei. Een voorbeeld voor Weert is Het Cultureel Lint. Het Cultureel Lint in Weert is een jaarlijks evenement waarbij meer dan 150 culturele activiteiten en optredens plaatsvinden op ruim 35 locaties in de binnenstad. Dit evenement trekt duizenden bezoekers, die ook geld uitgeven aan eten en drinken en andere aankopen.

De rol van culturele voorzieningen voor het vestigingsklimaat

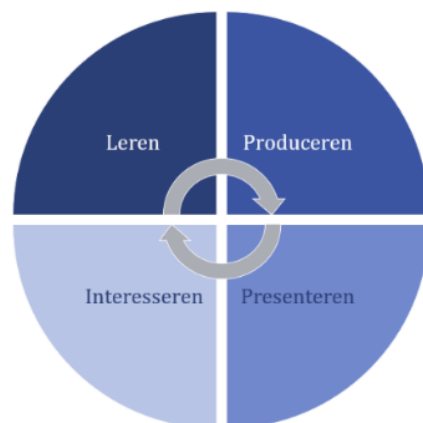
Cultuur speelt een cruciale rol in de aantrekkelijkheid van het vestigingsklimaat. Dit wordt in 'De Aantrekkelijke Stad' van Gerard Marlet toegelicht (Marlet, 2019). Steden met een rijk cultureel aanbod trekken niet alleen toeristen, maar ook hoogopgeleide professionals en innovatieve bedrijven aan. Deze groepen dragen bij aan een dynamische economie en stimuleren investeringen. Een levendige culturele scene bevordert de kwaliteit van leven. Dit is belangrijk voor het aantrekken en behouden van talent. Alleen al het idee dat er bepaalde culturele voorzieningen beschikbaar zijn in een gemeente (de optiewaarde), maakt dat mensen kiezen om er te wonen. Zelfs als ze er in de toekomst geen gebruik van maken, willen mensen toch graag in een stad wonen waar een theater, centrum voor de kunsten en/of bibliotheek aanwezig is. Door te investeren in culturele voorzieningen, kunnen steden zich onderscheiden van andere stedelijke gebieden en kan een gemeente aantrekkelijk zijn voor bedrijven om zich te vestigen.

De culturele waarde

De culturele, ook wel de intrinsieke, waarde, betreft het beleven van cultuur. Dat geeft voldoening, inspiratie en biedt identiteit aan zowel makers als publiek. Cultuur stimuleert creativiteit, reflectie en expressie. Oude tradities worden voortgezet en nieuwe rituelen ontwikkeld. Of het nu gaat om kunstbeoefening op professioneel niveau, de amateurkunst, of het kijken, luisteren en daarmee beleven van cultuur.

De creatieve cyclus

In 'De culturele stad' beschrijft Cor Wijn de 'creatieve cyclus' als essentieel voor een levendig gemeentelijk cultuurbeleid en een goed functionerend lokaal cultureel ecosysteem (Wijn, 2003). De cyclus bestaat uit vier fasen: leren, produceren, presenteren en interesseren. Leren richt zich op cultuureducatie en talentontwikkeling, produceren op het creëren, instuderen en repeteren van culturele werken, presenteren op het beschikbaar maken van deze werken voor het publiek, en interesseren op het betrekken van het publiek bij culturele activiteiten.

De maatschappelijke waarde

Voor gemeentelijk beleid is het waardevol om cultuur vanuit het maatschappelijk perspectief te bezien. Cultuur draagt bij aan de positieve gezondheid van inwoners, zorgt voor gelijke kansen en speelt een belangrijke rol in het realiseren en ervaren van brede welvaart. Cultuur brengt mensen van verschillende achtergronden, leeftijden en leefgemeenschappen samen. Dat bevordert de sociale cohesie, solidariteit en leefbaarheid. Om inwoners te bereiken en toegang te geven tot cultuur zijn er twee middelen. Enerzijds cultuureducatie in het onderwijs en anderzijds cultuurparticipatie om kwetsbare, nieuwe of moeilijk bereikbare doelgroepen te bereiken. Door cultuureducatie én cultuurparticipatie beide in te zetten kunnen alle inwoners bereikt worden.

De culturele piramide

De culturele sector kan worden voorgesteld als een piramide, waarbij verschillende lagen samenhangen en elkaar versterken. Deze piramide maakt duidelijk hoe de culturele en maatschappelijke waarde zich tot elkaar verhouden, elkaar voeden en versterken. In deze piramide bevindt talentontwikkeling zich aan de top en vormen educatie en participatie de basis.

Talentontwikkeling betreft de ondersteuning van talent dat zich verder specialiseert en mogelijk uitgroeit tot de top in de culturele sector. Deze talenten functioneren vaak als culturele boegbeelden en inspireren de rest van de piramide.

De middenlaag wordt gevormd door artistieke ontwikkeling en beleving. En ook door de amateurkunst waaronder het verenigingsleven. Deze cultuurbeoefening in de vrije tijd vormt de kern van het cultureel klimaat in de gemeente. Deze middenlaag overlapt alle drie de lagen; cultuureducatie, cultuurparticipatie en talentontwikkeling.

De basis van de piramide omvat activiteiten die cultuur toegankelijk maken voor een breed publiek, zoals cultuureducatie in scholen, workshops, en participatieve kunstprojecten. Hier maken mensen kennis met kunst en cultuur, ontwikkelen ze hun creativiteit en krijgen ze de kans om actief deel te nemen. Deze laag is essentieel, omdat het zorgt voor brede ontwikkelkansen en nieuwe generaties inspireert om zich verder in cultuur te verdiepen. (Raad voor Cultuur, 2024)

Positieve gezondheid van inwoners

Zelf muziek maken, een museum bezoeken of een schildercursus volgen. Het verrijkt je als individu en het helpt inwoners bij het vormen van hun identiteit, (zelf-)expressie en het ontwikkelen van zelfvertrouwen. Cultuur biedt een uitlaatklep, maar zorgt ook voor emoties, zowel voor makers als bij het publiek, waardoor stress vermindert en emotioneel welzijn wordt bevorderd. Om deze reden wordt bij creatieve therapieën kunst als middel ingezet om mensen te helpen bij het verwerken van trauma, angst en andere mentale en/of sociaal-maatschappelijke problemen.

Stimulans voor wederzijds begrip

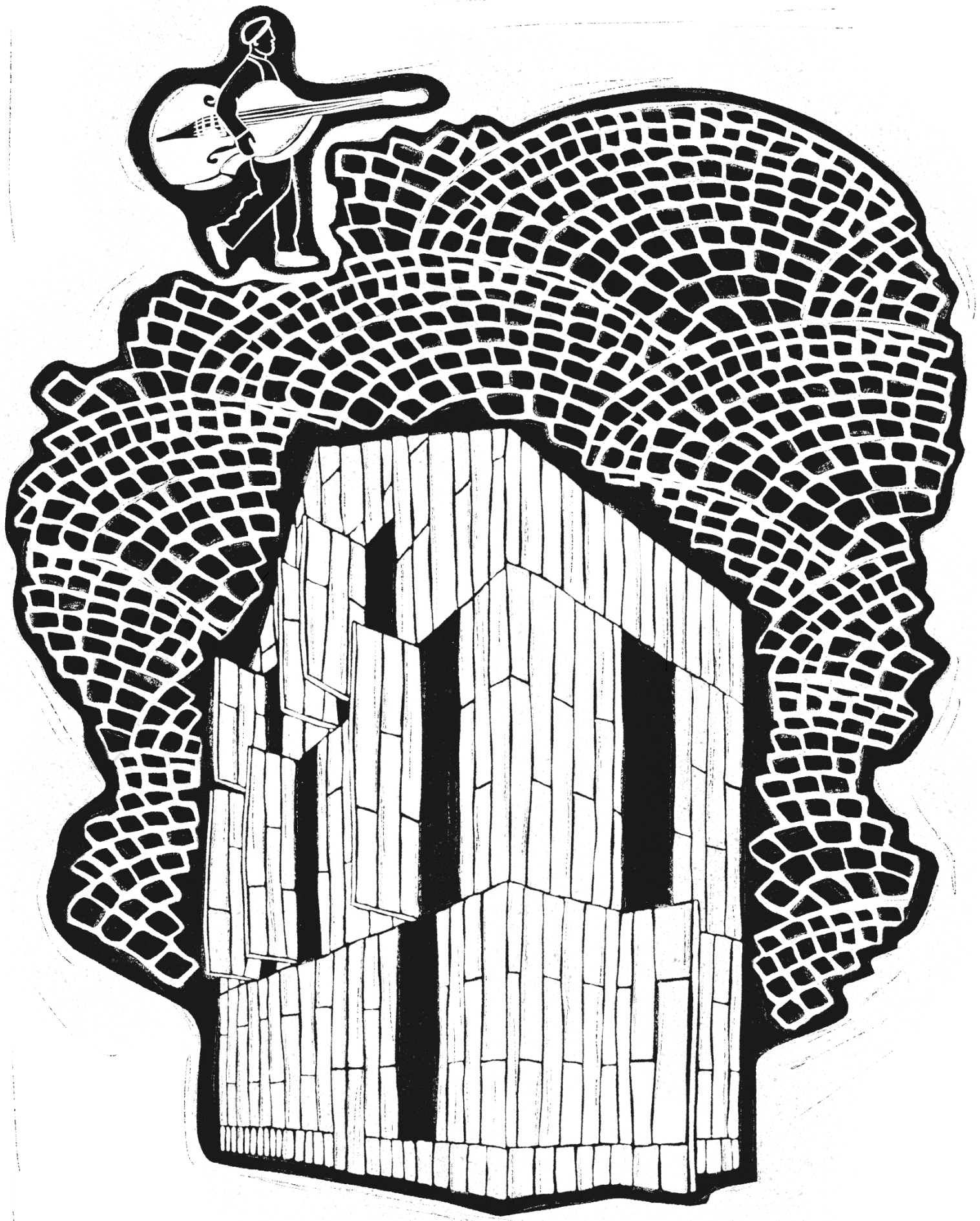
Cultuur kan bijdragen aan het bevorderen van inclusie en het bestrijden van discriminatie en vooroordelen. Door middel van creatieve uitingen zoals workshops, tentoonstellingen of theaterstukken kunnen vooroordelen worden doorbroken. Ze bieden ruimte voor dialoog. Cultuur als middel helpt om bewustzijn te creëren rondom maatschappelijke thema's en stimuleert wederzijds begrip. Daarnaast draagt cultuur bij aan het ontwikkelen van talenten van inwoners en helpt het bij het versterken van de 'lokale sociale basis'. Dit is een van de doelen van het Regionaal Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2027 waarin gestreefd wordt naar een sociale basis waarbinnen inwoners ondersteund worden in hun ontwikkeling en zelfredzaamheid. (Sociaal Domein Midden-Limburg West, 2023)

Cultuureducatie

Bij cultuureducatie hebben we het over: "Doelbewust leren over en met kunst, erfgoed en media via gerichte instructie, zowel binnen- als buitenschools (LKCA, Basis voor cultuureducatie, 2019). Door cultuureducatie ontwikkelen jonge deelnemers culturele competenties, vaardigheden en talenten. Het stimuleert het creatief denkvermogen, zorgt voor persoonlijke vorming en identiteitsontwikkeling. Diverse bronnen onderstrepen het belang van cultuureducatie in het voorbereiden van kinderen op een toekomst waarin ze zichzelf voortdurend moeten kunnen heruitvinden en aanpassen aan een veranderende maatschappij (LKCA, Het belang van kunst en creatief denken in de 21e eeuw, 2020), (Biesta, 2017), (Onderwijsraad & Raad voor Cultuur, 2012).

Cultuurparticipatie

Bij cultuurparticipatie hebben we het over het deelnemen aan culturele activiteiten, zoals het beoefenen van kunstvormen, het bezoeken van culturele evenementen en het betrokken zijn bij culturele organisaties. Kinderen, volwassenen en ouderen nemen deel om creativiteit te ontwikkelen, te ontspannen, vaardigheden te verbeteren en sociale contacten op te bouwen. Door cultuurparticipatie in te zetten kun je nieuwe doelgroepen bereiken en meer mensen laten genieten van culturele activiteiten. Voor gemeenten is het bevorderen van cultuurparticipatie essentieel, omdat het verbindingen legt binnen de gemeenschap en daarmee bijdraagt aan sociale cohesie, de aantrekkelijkheid van de leefomgeving, persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en welzijn (Raad voor Cultuur, 2014).

HOOFDSTUK 4

Portret van Weert

De cultuursector in Weert heeft een solide basis met diverse culturele instellingen en organisaties. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe de cultuursector ervoor staat vanuit economisch, maatschappelijk en cultureel perspectief. We benoemen wat goed gaat en maken inzichtelijk welke ontwikkelpunten gesignaleerd zijn.

De economische waarde

Weert is ontstaan op een dekzandrug, hoger gelegen tussen wateren en moerassen op een handelsknooppunt. De eerst bekende verwijzing van Weert stamt uit een vervalste oorkonde uit 1062. In 1414 krijgt Weert marktrechten. Sindsdien heeft Weert diverse keren een grote groei doorgemaakt om de stad te worden die ze nu is. Rond 1900 telde Weert rond de 9.000 inwoners. In 1947 is dit aantal verdubbeld naar ca. 18.000 inwoners. In mei 1959 wordt Weert aangewezen als 'primaire ontwikkelingskern', omdat de gemeente een geboortecijfer kent dat ver boven het provinciale en landelijk gemiddelde uitstijgt. Het zorgt ervoor dat rijksmiddelen naar Weert vloeien waarmee geïnvesteerd kan worden in een goed werkgeversklimaat. In de binnenstad, maar ook rondom Weert volgen grote ruimtelijke veranderingen.

Op dit moment staat Weert (opnieuw) aan de vooravond van een periode van groei. Tot 2040 wordt uitgegaan van een bevolkingsgroei van 20% (Gemeente Weert, 2021). De groeistuipen van de Brainportregio hebben nu al hun weerslag op Weert. Volgens het rapport Limburg Centraal van Arcadis uit 2024 werkt ruim een kwart van de beroepsbevolking uit Weert in de Brainportregio (Arcadis, 2024). Daarvan werkt de helft in Eindhoven. Vanuit Nederweert en Weert reizen elke dag 8.400 inwoners naar de Brainportregio. Dit aantal zal in de komende jaren naar verwachting nog aanzienlijk groeien.

Zowel in de Strategische Visie uit 2021 (Gemeente Weert, 2021) als in de Omgevingsvisie (Gemeente Weert, 2024) is een belangrijk perspectief dat Weert voor de buurgemeenten een centrumfunctie blijft vervullen. Weert heeft volgens deze sleuteldocumenten een verzorgingsgebied van ongeveer 150.000 mensen. Dit betreft niet alleen mensen uit Weert, Nederweert en Leudal, maar ook inwoners uit Cranendonck, de Vlaamse buurgemeenten en de agglomeratie Eindhoven. De centrumfunctie blijkt onder andere uit strategische voorzieningen zoals een station, theater, ziekenhuis en zwembad, horeca en detailhandel. Bij de culturele voorzieningen zien we deze regiofunctie ook duidelijk terug. Voor Munttheater en Poppodium De Bosuil geldt bijvoorbeeld dat een derde van de bezoekers van buiten de gemeente Weert afkomstig is. Voor Kunstencentrum RICK en Bibliocenter geldt dat zij niet alleen een hoofdvesting hebben in Weert, maar ook nevenvestigingen in aangrenzende gemeenten. Beide instellingen worden medegefinancierd door deze gemeenten.

Als we kijken naar het lokale culturele ecosysteem van Weert volgens de creatieve cyclus (Wijn, 2003) zien we dat het produceren en presenteren in Weert onder druk staat. Spelers uit het veld ervaren een tekort aan goede en betaalbare culturele plekken. Gebruikers ervaren een tekort aan oefenruimten, experimenteerplekken en aan presenteerplekken. Deze zijn nodig als onderdeel in de keten van de creatieve cyclus en ook essentieel in het licht van de ambities van de gemeente, de provincie en de Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg.

De culturele waarde

In Weert kun je cultuur maken en meemaken. Munttheater, RICK, Bibliocenter, De Bosuil en Museum W bieden samen een uitgebreid palet aan professionele activiteiten. Uit de hoofdstukken 5 en 6 van het informatiedocument komt naar voren dat Weert beschikt over een uitgebreid cultureel klimaat. Het culturele aanbod is verhoudingsgewijs groot, mede door de regiofunctie die de gemeente vervult. Vastgesteld kan worden dat het cultuuraanbod en het culturele leven van Weert past bij de regiofunctie die de gemeente ambieert zoals benoemd in de Omgevingsvisie.

Sinds 2023 is in Weert een cultuurcoördinator aangesteld om onder andere de samenwerking en verbinding binnen de culturele sector te versterken en de zichtbaarheid van het aanbod te vergroten. Samenwerking tussen culturele organisaties draagt bij aan een hechtere gemeenschap waarin cultuur een verbindende rol speelt.

Ambitie, ontwikkeling, (vrijwillige) inzet en samenwerking

Het gemeentelijk beleid heeft de afgelopen jaren ruimte gegeven aan artistieke ontwikkeling, talentontwikkeling, lef, experimenten, nieuwe initiatieven en samenwerkingen. Met twee extra subsidieregelingen, gefinancierd uit met rijksmiddelen voor coronacompensatie, was subsidie mogelijk voor amateurkunst en nieuwe culturele initiatieven. Hiervan is veel gebruik gemaakt. Dit heeft een impuls gegeven aan het beleven en beoefenen van allerlei kunstvormen- en uitingen. We zien daarmee dat er een duidelijke behoefte is aan kunst en cultuur.

In het informatiedocument constateren we ook een aantal aandachtspunten:

Het subsidiebeleid ondersteunt een breed cultureel aanbod, maar een gerichtere verdeling van subsidies kan nodig zijn om innovatie te stimuleren.

De professionele cultuursector wordt per jaar gesubsidieerd waardoor er weinig speelruimte is voor de sector.

De continuïteit van het verenigingsleven staat onder druk door terugloop en vergrijzing van het ledenbestand. Dit is een landelijk probleem en is ook in Weert een zorg.

Meerdere partijen hebben aangegeven dat het culturele aanbod in Weert groot is, maar dat er behoefte is aan meer diversiteit. Het huidige aanbod wordt soms als veilig en mainstream bestempeld.

Binnen de Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg werkt Weert samen met dertien gemeenten. Het doel is om gezamenlijk talentontwikkeling te stimuleren en een doorstroom van talent op regionaal niveau mogelijk te maken. Het samenwerkingsverband wordt gefinancierd door de gemeenten zelf en de provincie Limburg. (Cultuurregio Noord-Limburg, 2023)

Salma Ali (18 jaar) kwam op haar 15e in aanraking met dichtkunst en zette zelf haar eerste stappen met schrijven en spreken via Kunstbende; de wedstrijd die creatieve jongeren een podium biedt. Daarna deed ze meerdere edities mee met Nieuwe Helden in Weert. In januari 2024 werd Salma tot Stadsdichter van Weert uitgeroepen. Sindsdien betreedt ze grotere podia en is ze veel gevraagd Spoken Word-artiest. Daarover zegt ze zelf: "Een geweldige ervaring die mij de ruimte geeft om jongeren te prikkelen om iets met hun talent te doen. Kom uit je comfortzone, heb ik ook gedaan".

De maatschappelijke waarde

In het regionale beleidsplan Sociaal Domein 2024-2027 (Gemeente Weert, 2023) is een aantal doelen opgenomen waaraan cultuur bijdraagt. De gemeente Weert staat voor een inclusieve samenleving waarin alle inwoners, ongeacht achtergrond, leeftijd of sociale status, actief kunnen deelnemen. We zien cultuur daarin als een sterk middel om bruggen te slaan tussen verschillende doelgroepen en maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. We vinden het belangrijk dat mensen die kwetsbaar zijn door bijvoorbeeld eenzaamheid, armoede of sociaal isolement zich gehoord voelen, hun verhalen kunnen delen en een gevoel van eigenwaarde ontwikkelen. Dit versterkt niet alleen hun individuele welzijn, maar bevordert ook een gevoel van verbondenheid binnen de gemeenschap.

Cultuureducatie

RICK is het Regionaal Instituut Cultuur- en Kunsteducatie en ook de lokale uitvoerder van het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). Scholen in het basis- en voortgezet onderwijs worden via CMK en door RICK ondersteund in het vormgeven en uitvoeren van hun (visie op) cultuureducatie. Het CMK programma wordt door de provincie Limburg en het landelijke Fonds voor Cultuurparticipatie gefinancierd. Van deze financiers heeft RICK de opdracht gekregen om cultuureducatie laagdrempelig toegankelijk te maken en andere instellingen, het onderwijs en culturele partners in de regio hierbij te betrekken. Ook wordt er vanuit CMK gestuurd op een doorlopende leerlijn van het primair naar het voortgezet onderwijs en wordt gestimuleerd dat alle jongeren in aanraking komen met cultuuronderwijs. De combinatiefunctionarissen, cultuurcoach en leescoach van de gemeente Weert dragen hier ook aan bij. De CMK regeling is toegekend tot en met 2028 en er is geen zicht op een mogelijk vervolg van deze financiering. Penvoerder RICK, het onderwijs en de culturele sector zijn aan zet voor het borgen van cultuureducatie in het onderwijs.

Weert is groot genoeg om een breed aanbod te bieden en overzichtelijk genoeg om elkaar goed te kunnen vinden. De educatiemedewerkers van de professionele instellingen hebben regelmatig contact met elkaar en organiseren samen tweejaarlijks een groot multidisciplinair educatieproject. In 2023 was dit het project 'Verhaal van het Kanaal' en in 2025 wordt het project 'Wie is de Nar?' gezamenlijk uitgevoerd.

Cultuurparticipatie

Cultuur draagt bij aan een sterke lokale sociale basis. Het rijke culturele verenigingsleven is daar een goed voorbeeld van. Lid zijn van een culturele vereniging betekent niet alleen dat je leert om samen toneel te spelen of muziek te maken, maar biedt inwoners het sociale vangnet van een vaste groep mensen die naar je omkijken, waar je voor alledaagse vragen op kunt vallen en je vrije tijd mee besteedt.

De cultuursector levert een wezenlijke bijdrage aan de leefbaarheid in Weert. Het rijke culturele leven van Weert speelt zich voor een groot deel af binnen de brede basis en de middenlaag van de culturele piramide. Hierin staat het samen actief bezig zijn met cultuur en het beleven van plezier centraal. Dit vormt een belangrijke pijler van het lokale culturele klimaat. We zien ook dat spelers in het culturele veld tal van initiatieven ontplooien waarin cultuur een maatschappelijk doel dient. Deze instellingen werken hierbij steeds vaker samen, zowel onderling als met andere maatschappelijke en welzijnsorganisaties.

We constateren dat Weert een rijk verenigingsleven kent. Inwoners houden zich bezig met kunst en cultuur en/of zijn lid van een vereniging zoals een harmonie, koor of dansgroep. Er wordt gezongen, gedanst, muziek gemaakt, getekend, geschilderd en nog veel meer. En deze (amateur)kunstbeoefenaars worden daarin opgeleid, begeleid en ondersteund door professionals. Het is voor inwoners een belangrijk onderdeel van hun dagelijkse leven mede door de sociale verbinding met anderen. Het verenigingsleven staat echter onder druk. In 2020 bleek uit een

interne enquête onder de culturele verenigingen dat het overgrote deel van de verenigingen zich zorgen maakt over het voortbestaan omdat het steeds moeilijker wordt om leden, bestuursleden en vrijwilligers te vinden. Van de 37 culturele verenigingen die bij aanvang van het huidige cultuurbeleid (Cultuurroute 2024) een structurele subsidie van de gemeente Weert ontvingen zijn er sindsdien drie opgeheven, wegens een terugloop in ledenaantallen. Daarentegen zijn verenigingen die gericht aan de slag zijn gegaan met hun toekomstbestendigheid ondersteund vanuit de tijdelijke subsidieregeling in het kader van amateurkunst. Ook zie we dat er draagvlak is bij inwoners om op projectbasis samen cultuur te maken. Op particulier initiatief komen cultuurbeoefenaars samen om samen een cultureel project neer te zetten.

Buitentoneel Stramproy bracht in 2023 de theatervoorstelling 'Euver de Grens' over de geschiedenis van het smokkelen over de Belgische grens. De productie in de buitenlucht op een historische locatie werd opgevoerd in het dialect en trok vele spelers en vrijwilligers aan. De voorstelling werd maar liefst 10 maal opgevoerd. 'Euver de Grens' werd door provinciale omroep L1 gefilmd en uitgezonden.

Diversiteit in het cultureel programma

De verwachte groei van het aantal inwoners in Weert zorgt voor een veranderende samenstelling van de bevolking. Er komen nieuwe inwoners bij en de groep ouderen wordt groter. Jeugd en jongeren hebben andere behoeften dan oudere generaties. Het is voor cultuuraanbieders een uitdaging om een divers cultureel programma neer te zetten dat past bij de diversiteit aan inwoners. De afgelopen jaren stimuleerde de gemeente Weert culturele organisaties een open houding aan te nemen. In twee voorgaande cultuurbeleidsplannen was er ruimte voor experimenteren door een klein gedeelte van het cultuurbudget van de gemeente vrij te houden om vernieuwende projecten en cross-over activiteiten in de sector te ondersteunen. Ook in het tijdelijke plan 'Impuls Cultuursector 2022-2024' was een subsidieregeling opgenomen om nieuwe culturele initiatieven mede mogelijk te maken.

Voor de integratie van nieuwe inwoners is het belangrijk om de Nederlandse taal te leren. Ook deelnemen in de samenleving is nodig, zodat zij zich thuis gaan voelen. De afgelopen jaren speelden de culturele instellingen in Weert hier al op in. Het taalcafé van Bibliocenter Weert vervult bijvoorbeeld een belangrijke rol voor de groeiende internationale gemeenschap die de taal wil leren. Ook Muntheater probeert de drempel voor deze groeiende groep anderstaligen in Weert te verlagen en maakt inzichtelijk welke voorstellingen zonder beheersing van de Nederlandse taal goed te bezoeken zijn met het label 'Language No Problem'

HOOFDSTUK 5

Doelen

Weert 2040. Ieder kind komt via het onderwijs in aanraking met cultuur. Cultuureducatie biedt deze kinderen de kans om zich persoonlijk te ontwikkelen en zich te ontplooiën op creatief gebied. De vaardigheden die kinderen en jongeren hiermee opdoen zijn helpend en vormend voor hun verdere leven. Weert biedt een cultureel klimaat waarin mensen elkaar vinden, zich uiten en hun talenten verder kunnen ontwikkelen. Er is een sterke culturele infrastructuur waarbij instellingen goed zichtbaar en vindbaar zijn. De gemeente is door haar cultureel klimaat aantrekkelijk voor (nieuwe) inwoners, ondernemers en bezoekers.

Bovenstaande visie draagt direct bij aan de volgende effecten van de strategische visie:

- Weert heeft een aantrekkelijk woon- en leefklimaat
- Weert vervult een centrumfunctie voor de omgeving
- Weert heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat
- Inwoners voelen zich positief gezond

Om bovenstaande te bereiken hebben we een aantal doelen geformuleerd. Hierbij baseren we ons op de sterktes en ontwikkelpunten die uit de inventarisatie en het participatietraject naar voren kwamen. De doelen zijn gerelateerd aan de maatschappelijke context en dragen bij aan de strategische visie van de gemeente Weert. Met name aan Weert heeft een aantrekkelijk woon- en leefklimaat, Weert heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat, Inwoners kijken naar elkaar om, Inwoners voelen zich positief gezond en Weert vervult een centrumfunctie voor de omgeving.

De economische waarde

Er is een aantrekkelijk cultureel voorzieningenniveau

We zien het cultureel aanbod als één van de mogelijkheden om de aantrekkelijkheid van het woon- en leefklimaat van de gemeente te vergroten. Dit geldt in het bijzonder voor grote voorzieningen zoals het theater, de bibliotheek, het museum, het centrum voor cultuureducatie en het poppodium. Het zijn de stedelijke basisvoorzieningen die allemaal een eigen rol en functie vervullen voor de sector en voor het publiek. Ze vormen de kern van het lokale en regionale culturele ecosysteem. Maar ook lokale, kleinschaligere activiteiten, goede onderscheidende evenementen, een bruisende binnenstad en gerichte citymarketing kunnen daarbij ondersteunen. Het behouden en versterken van een aantrekkelijk cultureel voorzieningenniveau vinden we belangrijk

Het behouden en versterken van hoogwaardige culturele voorzieningen is cruciaal om inwoners aan de stad te binden en hun leefkwaliteit te borgen en mogelijk te verhogen. Een belangrijke vraag die zich voordoet is of de groei van Weert aanleiding moet zijn om ook de culturele voorzieningen op te schalen, of juist gezien moet worden als een versteviging van het financiële draagvlak onder de bestaande voorzieningen. Het is nu nog te vroeg om deze vraag te kunnen beantwoorden. Deze vraag wordt meegenomen in de verkenning Strategische Voorzieningen fase 2 (2026). We vinden het in elk geval belangrijk dat de instellingen stabiel en veerkrachtig zijn. We blijven daarom zorgen voor een stabiele basis met een aantal vaste, professioneel geleide culturele organisaties.

Cultuur draagt bij aan een bruisend klimaat

In je vrije tijd kun je als inwoner in je eigen stad terecht voor een leuke activiteit of om zelf cultuur te maken. Kunst en cultuur zorgen voor levendigheid en voor leefbaarheid. Het geeft de

stad, wijken en dorpen kleur, karakter en maakt het DNA van Weert zichtbaar. Cultuur draagt bij aan het behouden van het eigen karakter van de gemeente en dat vinden we belangrijk, ook in relatie tot de groei van het aantal inwoners. Culturele activiteiten brengen mensen samen en stimuleren openheid en ontmoeting. Denk daarbij aan een groot evenement zoals Bospop, maar ook aan het Huiskamerfestival dat plaatsvindt in huiskamers in de hele gemeente.

Weert werkt aan een aantrekkelijke en levendige binnenstad. Cultuur brengt sfeer en beleving. Daardoor is het een belangrijke verbindende factor en een meerwaarde voor het centrum van een stad. Het kan gaan over de bestaande culturele historie beter zichtbaar en tastbaar maken, het organiseren van evenementen, maar ook culturele voorzieningen in het stadscentrum. Naast cultuur in gebouwen dient de binnenstad ook ruimte te bieden aan evenementen en cultuur in de openbare ruimte. Evenementen, zoals Cultureel Lint, dragen bij aan zingeving, saamhorigheid en beleving en trekken bezoekers naar de binnenstad. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met wonen en andere functies van de binnenstad.

Oefenruimten en experimenteerplekken

Om culturele initiatieven te kunnen faciliteren vinden we het nodig om te zorgen dat er voldoende oefenruimten, atelier- en expositieruimten voor (jonge) makers en kunstenaars in de gemeente beschikbaar zijn om kunstenaars (zoals muzikanten, theatermakers, beeldend kunstenaars en dansers) aan de slag te laten gaan. Geschikte en passende ruimtes zijn ook van belang voor het verenigingsleven en andere culturele activiteiten. We vinden het belangrijk dat er voldoende voorzieningen zijn waar onze inwoners gebruik van kunnen maken. We constateren dat er een tekort ervaren wordt aan passende ruimten. Een oplossing zoeken we in multifunctioneel gebruik van ruimten en het beter zichtbaar maken van de mogelijkheden.

Vanuit de samenwerking in de Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg wordt er gewerkt aan het versterken van het productieklimaat en talentontwikkeling in de regio. Ook de cultuurregio stimuleert het multifunctioneel gebruik van podia en andere culturele ruimtes (hybride productieplaatsen).

Weert is van oudsher een industriestad. De industrie, en dan met name de maakindustrie is goed vertegenwoordigd. Voor de toekomst is het interessant om te onderzoeken of er samen met het bedrijfsleven een link gelegd kan worden tussen techniek en cultuureducatie. Techniek en cultuur zijn nauw met elkaar verbonden, vooral als het gaat om innovatie en creativiteit. Het koppelen van techniek aan cultuur biedt een kans om creatief denken te stimuleren en innovatie te bevorderen. In creatieve werkplaatsen kunnen techniek en kunst samenkomen. Dit kan de innovatiekracht van lokale bedrijven vergroten doordat werknemers meer creatief en oplossingsgericht gaan denken.

Cultuur is zichtbaar en vindbaar

We vinden het van cruciaal belang dat elke inwoner toegang heeft tot informatie over het aanbod en culturele activiteiten. We vragen hier blijvend aandacht voor omdat we het belangrijk vinden dat elke inwoner met het culturele programma in aanraking komt. We stimuleren samenwerking binnen de cultuursector en betrekken hier ook toerisme en Weert Marketing bij.

De culturele waarde

Cultuur leeft in Weert! In het informatiedocument constateren we dat Weert een uitgebreid aanbod heeft op het gebied van cultuur. Met de culturele voorzieningen, een verenigingsleven en tal van evenementen en activiteiten op het vlak van cultuur. Dat koesteren we. Bovendien bieden we ruimte om te vernieuwen en aan de toekomstbestendigheid van organisaties te werken.

Meer inwoners kunnen hun talent benutten

We maken de vergelijking met sport: zonder breedtesport geen topsport. Ook op het gebied van cultuur is talentontwikkeling belangrijk in Weert. Deze talenten inspireren en voeden cultuureducatie en participatie. We stimuleren een klimaat waarin onze inwoners hun culturele talenten kunnen ontwikkelen. Dat draagt bij aan zelfontwikkeling en identiteitsvorming van Weertenaren in alle leeftijden. Vanuit de samenwerking binnen de Cultuurregio Noord en Midden-Limburg wordt het productieklimaat voor makers versterkt door talent te scouten en te faciliteren. Dit biedt inwoners van Weert toegang tot een breder cultureel aanbod en verrijkt de mogelijkheden voor bovenlokale talentontwikkeling.

Er is een goede samenwerking in de cultuursector

Met de tijdelijke middelen voor coronacompensatie werd er onder andere budget vrij gemaakt voor de aanstelling van een coördinator voor de cultuursector. Het initiatief hiervoor lag bij de professionele culturele instellingen. We zien dat dit een positief effect heeft op de samenwerking binnen de sector en op de zichtbaarheid en vindbaarheid van activiteiten. De cultuurcoördinator vervult een belangrijke rol in het versterken van het culturele klimaat en zorgt voor een verbinding tussen de professionele instellingen, het amateurkunstenveld inclusief de verenigingen, de gemeente en andere overheden. We vinden het belangrijk om deze functie te continueren omdat deze essentieel is om het cultuuraanbod te behouden en verder te ontwikkelen, innovatie binnen het culturele domein te bevorderen en samenwerking en netwerkvorming tussen culturele partijen te versterken.

Er is ruimte voor ontwikkeling en innovatie

We werken aan een sterke culturele infrastructuur. Die bestaat uit een aantal professionele instellingen, kleinere organisaties en particuliere initiatieven, individuele makers, een rijk verenigingsleven en cultuurbeoefening in informeel verband. We vinden het belangrijk om nieuwe spelers en initiatieven te stimuleren om hun plek in te nemen en daarmee Weert nog aantrekkelijker te laten zijn voor nieuwe doelgroepen en inwoners. Er moet ruimte blijven voor ontwikkeling en innovatie, want dat is eigen aan de culturele sector, maar ook nodig om het verenigingsleven duurzaam en toekomstbestendig te maken.

De komende jaren zijn er in Weert verschillende mogelijkheden op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit biedt kansen voor de culturele instellingen in de gemeente. Cultuur is belangrijk voor iedere inwoner van Weert, zowel nu als in de toekomst, zeker met het oog op het groeiende aantal inwoners. Dit vraagt aandacht voor de exploitatie van culturele instellingen en hun toekomstbestendigheid.

Sinds 2016 wordt er binnen het cultuurbeleid rekening gehouden met financiële ruimte binnen het budget om nieuwe initiatieven te kunnen faciliteren. Ook de komende jaren stimuleren we experimenten en vernieuwing. Zo krijgen organisaties en makers binnen traditionele én nieuwe kunstvormen de kans om zich te ontwikkelen. Binnen de bestaande middelen voor cultuur reserveren we hiervoor een budget voor de subsidie van nieuwe initiatieven.

We faciliteren particuliere initiatieven die van belang zijn voor de culturele infrastructuur, zoals Theater de Huiskamer en Franciscushuis, Het Zuilen Kabinet en het Kunstcentrum Weert (SKW). De activiteiten die er georganiseerd worden hebben een meerwaarde voor het culturele klimaat. Om niet-kostendekkende projecten te ondersteunen, zetten we indien mogelijk bestaande middelen voor cultuur uit de begroting in.

De maatschappelijke waarde

Cultuureducatie draagt bij aan...

De gemeente Weert wil een cultureel klimaat voor alle leeftijden stimuleren en faciliteren. Cultuureducatie bevordert een brede talentontwikkeling en biedt daarmee gelijke kansen voor ieder kind. Bezig zijn met kunst en cultuur verrijkt de verbeelding en stimuleert de creativiteit. Het helpt kinderen in hun sociaal-emotionele ontwikkeling en identiteitsvorming. Dat begint in het onderwijs. Kinderen leren diverse 21^e -eeuwse vaardigheden zoals communiceren en samenwerken en hoe zij zich als individu verhouden tot zichzelf, de ander en de wereld om hen heen (Karels, 2020). We vinden dit belangrijk omdat het bijdraagt aan gelijke ontwikkelkansen voor ieder kind.

Cultuureducatie bereikt meer jeugd en jongeren

Wij staan voor toegang tot cultuureducatie voor ieder kind, zowel binnen- als buitenschools. Om een cultuureducatief klimaat te realiseren is visie en samenwerking essentieel. Het aanbieden van cultuureducatie zien we als een gedeelde verantwoordelijkheid van onze culturele professionele instellingen en het onderwijs. Samen omvatten ze de hele culturele piramide, van een laagdrempelige kennismaking op school of in de wijk tot amateurkunst in de vrije tijd en tot individuele talentontwikkeling. De komende jaren willen we borgen dat er in Weert cultuureducatie is voor ieder kind, door cultuur te integreren in de hele keten die betrokken is bij de ontwikkeling van het kind: opvang, zorginstellingen, ouders, onderwijs.

Gezamenlijke amateurkunstbeoefening

We willen de leefbaarheid in Weert versterken door gezamenlijke amateurkunstbeoefening. We vinden het belangrijk dat deze gezamenlijke beoefening versterkt en toekomstbestendig wordt. De toekomst van culturele verenigingen behoeft onze aandacht. Steeds minder mensen sluiten zich aan bij formele verenigingen, terwijl informele groepen juist toenemen (Huis voor de Kunsten Limburg, 2024). We verwachten dat de trend van een terugloop van verenigingsleden zich doorzet, terwijl de behoefte aan cultuurbeoefening blijft (LKCA, Cultuurverenigingen in Nederland: op zoek naar leden, 2024). Dat vraagt om aanpassing en vernieuwing van het verenigingsleven.

De toekomst van het culturele verenigingsleven komt de komende jaren verder onder druk te staan. Voor de leefbaarheid en een sterke lokale sociale basis vinden we het belangrijk dat cultuurbeoefening in groepsverband geborgd blijft. We brengen lokale en provinciale ondersteuningsmogelijkheden, zoals het Huis voor de Kunsten Limburg, Punt Welzijn, Cultuur+Ondernemen en LKCA onder de aandacht bij de bestaande culturele verenigingen die aan hun toekomstbestendigheid willen werken. Incidentele projecten waarin gezamenlijke cultuurbeoefening een significant onderdeel is zullen we mede faciliteren.

Een ander voorbeeld is Stichting Wieërt Amezieërtj, die al meerdere keren een grote musical heeft uitgevoerd, waarin een historisch verhaal uit Weert centraal staat. Van spelers tot productie en van techniek tot organisatie, alle deelnemers nemen deel aan het project om samen een meerdaagse voorstelling op de planken te brengen op bijzondere locaties in de openlucht. Wekenlang vertoonde bioscoop Gotcha! Cinema de filmopnames van musical Antje van de Stasie.

Cultuurparticipatie

We stimuleren een klimaat waarin onze inwoners hun culturele talenten kunnen ontwikkelen. Dat draagt bij aan zelfontwikkeling, identiteitsvorming van Weertenaren in alle leeftijden. Binnen het culturele aanbod vinden we het belangrijk dat elke inwoner naar eigen vermogen actief kan meedoen. Dat kan zijn door zelf muziek te maken, maar ook door Museum W of één van de podia te bezoeken.

Zowel landelijk als lokaal zien we dat veel jongeren het moeilijk hebben. We geven de komende jaren extra aandacht aan deze doelgroep. We vragen culturele instellingen het gesprek aan te gaan met jeugd en jongeren en met activiteiten in te spelen op de wensen, vragen en behoeftes van deze doelgroep. We zoeken in de komende jaren actief de verbinding tussen het sociale domein en de culturele sector. Kunst wordt hierbij als middel ingezet om nieuwe doelgroepen te bereiken en sociaal-maatschappelijke vraagstukken bespreekbaar te maken. Deze initiatieven willen we graag verankerd zien in het culturele programma voor Weert.

RICK heeft projecten in het sociaal domein een vaste plek gegeven in hun beleid. Een ander voorbeeld is Munttheater met een programmering voor specifieke doelgroepen. In het kader van Weert Respecteert is er in de maand november een gezamenlijk programma met als thema inclusie en diversiteit.

Iedereen kan meedoen

We vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen. Dit is een van de strategische waarden uit de strategische visie Werken aan Weert 2030. Cultuur draagt dan bij aan de sterkere lokale sociale basis. Cultuur kan een middel zijn om mensen bij elkaar te brengen en met elkaar in gesprek te laten gaan over sociaal-maatschappelijke vraagstukken. Vanuit deze gedachte willen we de inzet van cultuur als middel in het sociaal domein stimuleren.

We ondersteunden als gemeente de afgelopen jaren Stichting Nieuwe Helden. In het project werken jongeren intensief samen aan een cultuurproductie, waarbij er extra aandacht is voor hun mentale gezondheid. Kunst wordt hiermee ook ingezet als middel en levert daarmee ook een bijdrage aan doelen uit het sociaal domein.

Er is diversiteit in het aanbod

In de komende jaren willen we de culturele diversiteit bevorderen met als doel een cultureel aanbod te creëren dat vernieuwt, verrast en verbindt en dat bovendien aansluit bij het groeiend aantal inwoners van de stad. Met de toename van het aantal inwoners verwachten we ook een toename in diversiteit en interesses van al deze inwoners. Ons doel is dat Weert een broedplaats wordt voor creativiteit en een ontmoetingsplaats, waar verschillende perspectieven samenkomen. In de komende jaren willen we ruimte maken voor niet-traditionele vormen van cultuur. De ruimte die er binnen de bestaande budgetten is blijven we inzetten om nieuwe ideeën en initiatieven mede mogelijk te maken.

Met een meer divers en avontuurlijker aanbod willen we dat iedere inwoner van Weert zich vertegenwoordigd voelt in de culturele programmering en dat de inwoners trots zijn op haar unieke, inclusieve cultuur.

HOOFDSTUK 6

Op weg naar 2040

In dit hoofdstuk maken we inzichtelijk wat we de komende jaren gaan uitwerken. De doelen uit dit beleidskader worden vertaald naar uitvoeringsprogramma's met daarin de te behalen resultaten en activiteiten. Sommige van deze resultaten en activiteiten worden gerealiseerd binnen, of in samenwerking met andere beleidsdomeinen.

Waar gaan we de komende jaren aan werken?

Binnen de economische waarde

- Afspraken maken met de professionele culturele instellingen over de toekomstbestendigheid van de organisatie waarbij we de landelijke codes volgen: Code Cultural Governance, Fair Practice Code en Code Culturele Diversiteit en Inclusie. (CCG, 2019), (FPC, 2019), (CDI, 2019). Deze codes geven richting bij onderwerpen zoals diversiteit, werk- en opdrachtgeverschap en bestuur binnen de culturele sector.
- Meenemen van de culturele voorzieningen in de ontwikkeling van een visie op strategische voorzieningen in Weert. Daarin gaan we in op de reeds gepresenteerde visie op de huisvesting van Bibliocenter en Munttheater. We bepalen wat er nodig is om de eventuele ontwikkelpunten aan te pakken.
- Onderzoeken wat er nodig is om behoefte en beschikbaarheid van culturele oefen-, presenteerlocaties beter op elkaar af te stemmen.
- Onderzoeken of er een verbinding tussen cultuureducatie en techniek kan worden gelegd.
- Stimuleren van de reeds lopende samenwerking op het vlak van (cultuur-)marketing tussen de culturele organisaties en andere externe partners zoals Weert Marketing.

Binnen de culturele waarde

- Faciliteren en stimuleren van talentontwikkeling.
- Faciliteren en stimuleren van artistieke ontwikkeling.
- Verankeren van de functie van cultuurcoördinator als een structurele, fulltime positie voor de culturele sector.
- Ondersteunen van de culturele organisaties in Weert in samenwerking met andere regionale en provinciale organisaties met advies, samenwerking, professionalisering, publiciteit en subsidies.
- Stimuleren van nieuwe, goede ideeën door flexibele inzet van financiële middelen te behouden.
- Continueren van de samenwerking in de Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg om doorstroom van talent op regionaal niveau mogelijk te maken.
- Toewerken naar een meerjarensubsidie voor professionele culturele instellingen waarin we in overleg en op maat de prestatieafspraken per instelling bepalen. Dit geeft ons in de uitvoering de mogelijkheid een meer inhoudelijke dialoog te voeren en te focussen op de lange termijn.

Binnen de maatschappelijk waarde

- Onderzoeken wat nodig is om elk kind of jongere toegang te kunnen bieden tot cultuureducatie.
- Versterken van onderlinge samenwerking tussen de culturele instellingen op het gebied van educatie en participatie. Dit is een vast onderdeel van het takenpakket van de instellingen.
- Onderzoeken wat nodig is om ook andere partners in de keten, zoals het onderwijs, te betrekken bij het stimuleren van cultuureducatie.

- Versterken van de infrastructuur rondom cultuureducatie zodat deze minder afhankelijk wordt van rijks- en provinciale middelen zoals het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.
- Bevorderen van (mede-)financiering van culturele educatieactiviteiten vanuit onderwijsbudgetten en regelingen.
- Bevorderen van (mede-)financiering van culturele participatieactiviteiten vanuit sociaal-maatschappelijke budgetten en regelingen.
- Bij de herijking van het subsidiebeleid bekijken we hoe om te gaan met indexering van subsidies en deze indien nodig te laten meegroeien met de bevolkingsgroei.
- Aanjagen en verbinden door diverse combinatiefuncties op het gebied van cultuureducatie zoals de leescoach, cultuurcoach en de popcoördinator.
- Faciliteren van organisaties die activiteiten organiseren voor nieuwe doelgroepen en/of kunst als middel inzetten. We kunnen dit doen in de vorm van subsidiëring, maar ook door ons netwerk en ervaringen beschikbaar te stellen.

HOOFDSTUK 7

Financieel kader

Het beleidskader heeft als uitgangspunt om de culturele infrastructuur blijvend te versterken. We willen financiële ruimte behouden én maken voor nieuwe initiatieven, zodat de cultuursector dynamisch blijft en meebeweegt met de ontwikkelingen in de samenleving. De structurele middelen voor cultuur zijn tot nu toe ingezet voor de facilitering en ondersteuning van de professionele instellingen, verenigingen, verschillende culturele evenementen en jaarlijks terugkerende activiteiten.

Inzet structurele middelen

Voor 2025 is door middel van een prioriteit in de begroting eenmalig € 100.000,- vrijgemaakt. De middelen zijn ingezet voor de versterking van de culturele infrastructuur door het verlengen van de functie van een cultuurcoördinator voor de gehele cultuursector. Vanaf 2026 is er aanvullend structureel budget nodig voor het voortzetten van deze én andere ondersteunende functies in de sector. We vragen deze middelen voor aanjagende en verbindende functies in de culturele sector zoals een coach voor cultuureducatie, en – participatie en de popcoördinator.

Voor zover we dat nu kunnen overzien is er met ingang van 2026 structureel een aanvullend jaarlijks bedrag van € 230.000,- nodig. Hiervoor wordt in het begrotingsproces 2026 een prioriteit ingediend.

Dit beleidskader en de visie zijn zeer zorgvuldig afgestemd met de cultuursector en andere relevante partners en op de mogelijkheden en behoeften in Weert. Als aanvullende middelen niet gehonoreerd kunnen worden blijft deze visie daarom staan. Er hoeven geen doelen uit het beleid te worden gehaald, maar de doelen zullen beperkter en meer verspreid in de tijd moeten worden behaald. In de nog op te stellen uitvoeringsplannen zal geprioriteerd moeten worden naar wat de mogelijkheden van die betreffende uitvoeringsperiode zijn. De uitvoering van dit beleidskader wordt tussentijds geëvalueerd. Het niet (voldoende) behalen van de doelen kan aanleiding zijn om ergens in de periode tot 2040 alsnog naar de raad te gaan voor aanvullende financiële middelen. Dit op een moment dat de financiële situatie het toelaat.

Cofinanciering

Idealiter zijn we voor deze financiële opgave die samenhangt met het beleidskader niet alleen als gemeente verantwoordelijk. Zoals beschreven in het beleidskader zetten we in op het aanwenden van budgetten binnen het onderwijs en het sociale domein. Ook blijven we actief in de lobby richting provincie en Rijk en stimuleren we culturele partners om fondsen te werven. Kortom, we blijven er alles aan doen om de culturele activiteiten te borgen met financiële middelen, niet enkel uit de begroting van de gemeente.

HOOFDSTUK 8

Bronnen

- Arcadis. (2024). *Limburg Centraal: potentie voor ruim 30.000 woningen vóór 2040*. Provincie Limburg: Arcadis. Opgehaald van www.limburg.nl: .
- Atlas Research. (2023). *Atlas voor gemeenten*. Opgehaald van www.atlasresearch.nl: <https://atlasresearch.nl/atlas-voor-gemeenten-digitaal/>
- Berenschot. (z.j.). *Kunst- en cultuurbeleid vanuit het waardenperspectief*. Opgehaald van www.berenschot.nl: <https://www.berenschot.nl/opleidingen-en-trainingen/kunst-cultuurbeleid-vanuit-waardenperspectief>
- Biesta, G. (2017). *Door kunst onderwezen willen worden. Kunsteducatie 'na' Joseph Beuys*. ArtEZ Press. .
- CBS, C. B. (2021). *'Satellietrekening cultuur en media 2018'*. Opgehaald van www.cbs.nl: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2021/satellietrekening-cultuur-en-media-2018>
- CCG. (2019). *Code Cultural Governance*. Opgehaald van www.cultuur-ondernemen.nl: <https://www.cultuur-ondernemen.nl/toolkit/code-cultural-governance>
- CDI. (2019). *Code Diversiteit & Inclusie*. Opgehaald van codeculturelediversiteit.com: https://codeculturelediversiteit.com/wp-content/uploads/2019/11/Code-Diversiteit-Inclusie_DEF.pdf
- Cultuurregio Noord-Limburg. (2023). Opgehaald van <https://www.cultuurregiooordlimburg.nl/over>
- FPC. (2019). *Fair Practice Code*. Opgehaald van fairpracticecode.nl: <https://fairpracticecode.nl/wordpress/wp-content/uploads/2023/04/fairpractice-code-eng-2019-digitaal.pdf>
- Gemeente Weert. (2021). *Strategische Visie: Werken aan Weert 2030*. Opgehaald van www.weert.nl: <https://www.weert.nl/strategische-visie-weert>
- Gemeente Weert. (2023). Opgehaald van <https://gemeenteraad.weert.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad/2023/25-oktober/19%3A30/Regionaal-Beleidsplan-Sociaal-Domein-Midden-Limburg-West-2024-2027>
- Gemeente Weert. (2024). *Omgevingsvisie Weert*. Opgehaald van www.weert.nl: <https://www.weert.nl/omgevingsvisie>
- Huis voor de Kunsten Limburg. (2024). *Rapport 'Informeel actieve cultuurbeoefening in groepsverband in Limburg'*. Roermond. Opgehaald van https://hklimburg.nl/sites/default/files/inline-files/HKL%20-%20Rapport%20informeel%20actieve%20cultuurbeoefening%20in%20groepsverband%20in%20Limburg_0.pdf
- Karels, M. (2020). *21st century skills - 21e eeuwse vaardigheden*. Opgehaald van www.wij-leren.nl: <https://wij-leren.nl/21st-century-skills-21e-eeuwse-vaardigheden.php>
- LKCA. (2019). *Basis voor cultuureducatie*. Opgehaald van www.lkca.nl: <https://www.lkca.nl/publicaties/basis-voor-cultuureducatie>
- LKCA. (2020). *Het belang van kunst en creatief denken in de 21e eeuw*. Opgehaald van www.lkca.nl: <https://www.lkca.nl/publicaties/het-belang-van-kunst-en-creatief-denken>
- LKCA. (2024). *Cultuurverenigingen in Nederland: op zoek naar leden*. Opgehaald van www.lkca.nl: www.lkca.nl/artikel/analyse-cultuurverenigingen/
- Marlet, G. (2019). *De aantrekkelijke stad: Steden wedijveren om de gunst van de kenniswerker*. Nijmegen: VOC Uitgevers.
- Onderwijsraad & Raad voor Cultuur. (2012). *Cultuureducatie: leren, creëren, inspireren!* Opgehaald van www.raadvoorcultuur.nl:

- <https://www.raadvoorcultuur.nl/documenten/adviezen/2012/06/28/advies-cultuureducatie-leren-creeren-inspirer>
- Raad voor Cultuur. (2014). *Meedoen is de kunst: Advies over actieve cultuurparticipatie*. Opgehaald van www.raadvoorcultuur.nl: https://www.raadvoorcultuur.nl/binaries/raadvoorcultuur/documenten/adviezen/2014/03/06/advies-meedoen-is-de-kunst/Advies_Meedoen_is_de_kunst.pdf
- Raad voor Cultuur. (2024). *Toegang tot cultuur; Op weg naar een nieuw bestel in 2029*. Opgehaald van www.raadvoorcultuur.nl: <https://www.raadvoorcultuur.nl/actueel/nieuws/2024/01/26/toegang-tot-cultuur-op-weg-naar-een-nieuw-bestel-in-2029>
- Sociaal Domein Midden-Limburg West. (2023). *Regionaal beleidsplan sociaal domein 2024-2027*. Opgehaald van www.sociaaldomeinmlw.nl: <https://www.sociaaldomeinmlw.nl/download/regionaal-beleidsplan-sociaal-domein-2024-2027/>
- Stec Groep. (2022). *Toekomstbestendig programma voor de binnenstad van Weert*. Stec Groep. Opgehaald van <https://gemeenteraad.weert.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad/2022/13-juli/19:31/15-Functie-en-behoefteonderzoek-openbaar.pdf>
- Teulings, C. N. (2010). *rapport Stad en land*. Opgehaald van www.cpb.nl: <https://www.cpb.nl/sites/default/files/publicaties/download/bijz89.pdf>
- Veen, M. v. (2020). *Het economische belang van de culturele en creatieve sector*. Opgehaald van www.rabobank.nl: <https://www.rabobank.nl/kennis/d011309743-het-economische-belang-van-de-culturele-en-creatieve-sector>
- Wijn, C. (2003). *De culturele stad*. Nijmegen: VOC Uitgevers.

